

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V BRNĚ

TISKOVÁ ZPRÁVA

Zachráněné památky na jižní Moravě

Brno, 8. dubna 2020

Ne všechny kulturní památky, byť chráněné dle zákona, jsou v dobrém stavu; ohrožené nemovité kulturní památky jsou potom Národním památkovým ústavem evidovány v Seznamu ohrožených nemovitých památek. Mezi ty, které jsou bezprostředně ohroženy, patří i zástupci kategorie tzv. drobné sakrální architektury a sochařská díla v krajině. Jde o hodnotný segment našeho památkového fondu, jenž se výrazně podílí na podobě naší kulturní krajiny.

„Tak, jak se v uplynulém období, žel, dostávaly na tento Seznam i mimořádně hodnotné památky, tak v posledních letech zaznamenáváme výrazněji i pozitivní případy, kdy po památkové obnově mohou být tyto objekty ze seznamu vyjmuty. Jde o jednotlivé artefakty i soubory, a to z různých časových období a slohových etap. Za jednoznačný úspěch lze v poslední době označit záchranu barokních památek na katastru obce Strachotice a pamětního kříže v obci Přísnotice,“ hodnotí ředitel územního odborného pracoviště NPÚ v Brně Zdeněk Vácha.

Jako příkladnou je třeba v tomto směru hodnotit iniciativu vedení obce Strachotice na Znojemsku, jež se rozhodlo pro systematickou obnovu drobných památek, které se nacházejí na jejím území. V rámci přípravy obnovy spolupracovalo úzce s územním odborným pracovištěm NPÚ v Brně i restaurátory. Důsledně připravená akce takto vedla k systematické obnově ohrožených uměleckých děl.

Od roku 2018 se tak postupně podařilo zachránit soubor sochařských děl u místního kostela sv. Jiří, který byl v havarijním stavu.

Komplexním restaurováním tak bylo obnoveno pozdně barokní sousoší Piety z roku 1752, sloup se sousoším nejsvětější Trojice z roku 1778, socha sv. Jana Nepomuckého a torzo pozdně gotické kamenné boží muky se sekundárně umístěnou, mladší sochou sv. Floriana. Úspěšná byla i obnova nárazem automobilu poškozené klasicistní zděné poklony nedaleko obce.

Další významnou drobnou sakrální památkou obce, jež byla obnovena, je pilíř se sousoším Piety, příklad využití pozdně gotického pilíře boží muky jako podstavce pro barokní sousoší. Na díky se dochovala informace o původním donátorovi (1549 MERT. LICKEL) a o předchozí obnově (Renoviert Anno 1804 von Joseph Unger).

Na seznamu byl do nedávné doby evidován i pamětní kříž nedaleko obce Přísnotice v okrese Brno-venkov.

Původně dvouramenný kříž se sekaným nápisem z 2. poloviny 17. století představuje vysoce hodnotnou kulturně-historickou a epigrafickou památku. Před restaurátorskou obnovou byl kříž výrazně nakloněný, částečně krytý zeminou, vlivem silného biologického napadení kamene byl téměř nečitelný jeho nápis připomínající zabití Kryštofa Krause z Grotky „Turky a Tatary“ v roce 1663. Restaurátorským a rekonstrukčním zásahem zde došlo k pozastavení degradačních procesů, odstranění nežádoucích zásahů a k rehabilitaci tohoto díla, jehož nápis zní:

IHS. / Ao. 1663. DNE 5. / ZARŽI OD TURZY A / TATARI MEZI MORAWSKÉ- / HO MARKRABSTWY TO / MISTĚ USTALI UROZENEGO / PANA CHRISTOFA KRAUSZ Z GROTKY / A NA SWOBODNIM DWORZY W DOLNÍCH / DUNAGOWICECH STARZY 20. JEHOŽTO / ŽIALOSTIWA PANI MARŽY KE WIEČZNY / PAMATCE SEM TOTO POSTAWITI DALA. / TĚLO GEHO GEST W BRNĚ U SWATEHO / JANA POCHOW: DUSSE PAK RADUGE / SE W WIEČNY RADOSTI A / SLAWZATA. / AMEN. /

„V současné době je v rámci Jihomoravského kraje na Seznamu stále evidováno více než sto ohrožených památek, věříme však, že tyto počty se budou soustavně snižovat. Jen tak bude možné naše kulturní dědictví předat budoucím generacím,“ podotkl k danému stavu ředitel územního odborného pracoviště NPÚ v Brně.

Kontakt:

PhDr. Radmila Stránská

Mgr. Zoja Matulíková

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ. Jeho úkolem je v Jihomoravském kraji naplňovat poslání odborné instituce památkové péče dané zejména zákonem o státní památkové péči, např. zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při jejich obnovách a sledovat stav památkového fondu na území kraje. Pracoviště v Brně zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky a podílí se následně na jejich evidenci. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám, vede veřejně přístupnou knihovnu a vydává odborné publikace.